

Dictamen núm. 24/2022 relatiu a l'avantprojecte de llei de societats cooperatives de les Illes Balears

Atès el que disposa l'article 2, núm. 1, lletra a, incís primer, de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i l'article 30 del Decret 67/2010, de 28 de maig, pel qual s'aprova el Reglament que regula l'organització i el funcionament, el Consell Econòmic i Social emet el següent:

DICTAMEN

I. Antecedents

Primer. El dia 4 de novembre de 2022 es registra d'entrada en el Consell Econòmic i Social (CES), per la via d'urgència, la sol·licitud de dictamen de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball, relativa a l'avantprojecte de llei de societats cooperatives de les Illes Balears.

Segon. Atès que l'expedient tramés per dictamen estava incomplet, el dia 7 de novembre es va retornar la sol·licitud a la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball, fent constar la necessitat d'adjuntar a la sol·licitud tota la documentació que figura a l'expedient administratiu, així com la necessitat que la petició de dictamen vagi signada per l'òrgan competent, és a dir, el conseller de Model Econòmic, Turisme i Treball.

Tercer. El dia 8 de novembre de 2022 es registra novament d'entrada en el CES la sol·licitud de dictamen de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball, relativa a l'avantprojecte de llei de societats cooperatives de les Illes Balears, i signada per l'òrgan competent.

Quart. El dia 9 de novembre de 2022 s'anuncia l'entrada de la sol·licitud als consellers del CES.

Cinquè. L'expedient tramés al CES consta de la següent documentació:

1. Informe justificatiu sobre la necessitat de fer una consulta pública prèvia sobre la proposta d'elaborar una nova llei reguladora de les societats cooperatives, que substitueixi l'actual Llei 1/2003, de 20 de març de 2003, de cooperatives de les Illes Balears, modificada per la Llei 5/2011, de 31 de març, de cooperatives de les Illes Balears.
2. Resolució del conseller de Model Econòmic, Turisme i Treball per la qual s'ordena la realització d'una consulta pública prèvia per l'elaboració d'una nova llei reguladora de les societats cooperatives que substitueixi l'actual Llei 1/2003, de 20 de març de 2003, de cooperatives de les Illes Balears, modificada per la Llei 5/2011, de 31 de març, de cooperatives de les Illes Balears.
3. Diligència sobre les al·legacions rebudes en la fase de consulta prèvia de l'Avantprojecte de llei reguladora de les societats cooperatives, que substitueixi l'actual Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears, modificada per la Llei 5/2011, de 31 de març, de cooperatives de les Illes Balears.
4. Resolució del conseller de Model Econòmic, Turisme i Treball per la qual s'ordena l'inici del procediment d'elaboració de l'avantprojecte de llei de les societats cooperatives de les Illes Balears, i es designa al secretari general de la conselleria com a òrgan responsable de la seva tramitació.
5. Memòria d'anàlisi d'impacte normatiu (primera versió).

6. Tràmit d'audiència.
7. Resolució del secretari general de la Conselleria Model Econòmic, Turisme i Treball per la qual se sotmet a informació pública l'avantprojecte de Llei de cooperatives de les Illes Balears (BOIB núm. 128, d'1 d'octubre).
8. Informe de Secretaria General en relació a les al·legacions i suggeriments referents al tràmit d'audiència i participació de l'avantprojecte de Llei reguladora de les societats cooperatives de les Illes Balears.
9. Memòria d'anàlisi d'impacte normatiu (segona versió).
10. Esborrany de l'avantprojecte de Llei reguladora de les societats cooperatives de les Illes Balears.
11. Ofici del conseller de Model Econòmic, Turisme i Treball, pel qual sol·licita el dictamen preceptiu al Consell Econòmic i Social.

Sisè. El 9 de novembre de 2022, el president del Consell Econòmic i Social va dictar una resolució per la qual es va declarar la urgència en la tramitació del procediment per a l'aprovació del dictamen corresponent.

Setè. D'acord amb el procediment aplicable, la Comissió de Treball d'Economia, Desenvolupament Regional i Medi Ambient elabora una proposta de dictamen que és elevada a la Comissió Permanent. Aquest òrgan, aprova finalment el dictamen el dia 23 de novembre de 2022.

II. Contingut de l'avantprojecte de llei

I. L'avantprojecte de llei tramés per a dictamen consta d'una part expositiva (exposició de motius), una part dispositiva formada per cent setanta-un articles dividits en dos títols, i una part final formada per deu disposicions addicionals, tres disposicions transitòries, una disposició derogatòria i tres disposicions finals.

L'exposició de motius ens recorda que transcorreguts quasi bé vint anys des de l'aprovació de la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears, la nova realitat social i econòmica en què les empreses cooperatives operen aconsellava una revisió profunda de la normativa existent. En efecte, des de la promulgació de la citada llei, els canvis socials han estat marcats per anys de crisi econòmica i recuperació, canvis tecnològics i socials, així com la crisi sanitària derivada de la pandèmia COVID-19 en els últims temps. Davant d'aquest escenari de profundes transformacions, l'Economia Social i en particular, les cooperatives, s'han postulat com un motor clau del desenvolupament econòmic i social a les Illes Balears, de fet, les cooperatives han vingut demostrant un gran poder de resiliència, no sols en el manteniment dels llocs de treball, sinó també, i sobretot, en el manteniment de l'estabilitat i la qualitat de l'ocupació.

En aquest sentit, la part expositiva ens indica com, en aquest nou context socioeconòmic, es proposa un nou text que introdueix les reformes necessàries per a aconseguir un règim jurídic modern, clar i flexible, que tingui en compte les exigències actuals i les demandes futures, i que enforteixi la fórmula societària cooperativa com a eina de creació d'ocupació estable i de qualitat arrelada al territori.

En relació amb la competència de la Comunitat Autònoma sobre la matèria objecte de regulació, d'acord amb l'article 30.30 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, correspon a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la competència exclusiva en matèria de

cooperatives, sense perjudici que, segons l'article 71.9 de l'Estatut d'Autonomia, els consells insulars tinguin la facultat d'assumir les funcions executives i la gestió sobre aquesta matèria dins el seu àmbit territorial.

Així, atès que la iniciativa legislativa l'exerceix el Govern de les Illes Balears, resulta aplicable l'article 43 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, i cal tramitar un projecte de llei, el qual, una vegada aprovat pel Govern, s'ha de trametre al Parlament de les Illes Balears perquè el tramiti en la forma prevista en el Reglament de la Cambra.

Finalment, es fa menció com aquest avantprojecte s'ajusta als principis de bona regulació prevists a l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu de les administracions públiques, i a l'article 49 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, abans esmentada.

II. Pel que fa a la part dispositiva del projecte normatiu, tal i com hem dit abans, aquesta s'estructura en cent setanta-un articles dividits en dos títols:

El títol I, *De la societat cooperativa*, consta de tretze capítols:

El capítol I defineix conceptualment la societat cooperativa i delimita l'àmbit d'aplicació en funció del domicili i de les activitats que es desenvolupin, amb caràcter principal, dins el territori de la comunitat autònoma de les Illes Balears. Es regula per primera vegada el lloc web corporatiu a l'article 8 i les comunicacions per mitjans electrònics per adequar els tràmits dels òrgans socials a les noves tecnologies. Es fixa en tres el nombre de socis necessaris per crear una cooperativa i s'estableix la possibilitat que la cooperativa pugui realitzar operacions amb tercers no socis, respectant les limitacions de caràcter estatutari, fiscal o sectorial existents.

El capítol II recull el procediment constitutiu de la societat cooperativa des de l'inici fins a l'adquisició de personalitat jurídica, i possibilita que es demani la qualificació prèvia dels estatuts davant el registre de cooperatives de les Illes Balears.

El capítol III preveu l'existència del registre de cooperatives i assenyala els principis bàsics que l'han de regir, simplificant tràmits i eliminant càrregues, i els actes d'inscripció obligatòria.

El capítol IV, de les persones sòcies, regula aspectes com la capacitat, l'adquisició, els drets i les obligacions dels socis, així com els tipus, incorporant la figura de persona sòcia temporal, i la pèrdua de la condició de soci.

El capítol V, dels òrgans socials, integrats per l'Assemblea General i el Consell Rector constitueixen elements estructurals de la persona jurídica necessaris per al seu funcionament, és configuren com a vehicles de l'expressió i manifestació de la voluntat dels socis i exerceixen el govern i l'administració de la societat. És novetat en aquesta llei configurar fomentar la diversitat efectiva de gènere en el Consell Rector i la configuració de la intervenció de comptes com un òrgan facultatiu. Es preveu l'existència d'altres òrgans socials, com són el comitè de recursos i el comitè d'igualtat.

El capítol VI, del règim econòmic, regula el capital social mínim, el règim d'aportacions, l'interès fix i limitat d'aquestes i la seva actualització i transmissió amb criteris que incentiven i faciliten les aportacions tant dels socis com dels associats, respectant la naturalesa i els principis cooperatius. Finalment, es regulen els fons socials obligatoris i els voluntaris.

En el capítol VII, la llei regula la documentació social i de la comptabilitat.

Es regula, en el capítol VIII, la modificació dels estatuts socials.

El capítol IX, regula la fusió, escissió, dissolució i liquidació de les societats cooperatives, i preveu els seus procediments i efectes.

El capítol X, regula els diferents tipus de cooperatives i dona cobertura a les particularitats que caracteritzen les cooperatives agràries, i tracta de promoure i d'incentivar la modernització agrària amb estructures que incorporin les noves tècniques d'explotació i comercialització, així com el caràcter empresarial de la cooperativa agrària. Per una altra banda, la importància de les cooperatives de treball associat i d'habitatges en l'àmbit de les Illes Balears està perfectament acreditada i reconeguda; per tant, és imprescindible potenciar-les mitjançant una legislació adequada per a la seva definitiva consolidació i implantació. També són importants, i així queda reflectit en la Llei, les cooperatives d'iniciativa social encaminades a promoure l'esperit cooperatiu en activitats relacionades amb la sanitat, l'educació, la cultura o la integració laboral de persones que pateixen marginació o exclusió social. Es regulen també les cooperatives de consumidors i usuaris, les de serveis, de la mar, de transport, d'assegurances, sanitàries, d'ensenyament, de crèdit i les integrals.

El capítol XI regula les particularitats de les cooperatives de segon grau i els grups cooperatius.

En el capítol XII, s'incorpora dins el mateix text normatiu la regulació de les microcooperatives amb les particularitats que tenen amb el límit mínim de socis, la seva constitució i inscripció al registre, la durada màxima i les seves normes de funcionament.

El capítol XIII, potència l'associacionisme de les societats cooperatives i regula els convenis intercooperatius i altres formes de cooperació econòmica, garantint l'essència del moviment cooperatiu i facilitant-ne la consolidació, respectant en tot cas l'autonomia i la llibertat d'associació.

El Títol II, *de l'administració pública i de les societats cooperatives*, que consta de dos capítols, regula, en el capítol I, el foment del cooperativisme i, en el capítol II, el corresponent règim sancionador, que conté la tipificació de les infraccions i estableix les correlatives sancions, així com la funció inspectora, per tal de garantir l'aplicació de la regulació continguda al llarg de la Llei.

III. Quant a la part final, aquesta es troba formada per deu disposicions addicionals, tres disposicions transitòries, una disposició derogatòria i tres disposicions finals.

En primer lloc, pel que fa a les disposicions addicionals, es regulen els següents aspectes: el còmput de terminis, la qualificació d'entitats sense ànim de lucre, els beneficis fiscals, la previsió d'actualització de les quanties de les sancions, la possibilitat d'arbitratge per la resolució de conflictes, la previsió de creació d'un òrgan assessor i consultiu, normes especials, les mesures de foment per crear ocupació, la prevalença de la norma legal i el règim de la seguretat social.

A continuació, les disposicions transitòries estableixen el règim transitori en relació amb els expedients en matèria de cooperatives iniciats abans de la vigència de la present llei; el termini per adaptar els estatus de les cooperatives a les disposicions de la vigent llei i un règim temporal per el certificat de denominacions.

La disposició derogatòria deroga, de manera expressa, la llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears, i la llei 4/2019, de 31 de gener, de microcooperatives de les Illes Balears, així com, totes les disposicions d'igual o inferior rang que s'oposin al que disposa aquesta llei.

Ja per acabar, les disposicions finals contenen l'entrada en vigor i l'encàrrec al Govern de les Illes Balears perquè dicti i adapti totes les disposicions que siguin precises per aplicar i desplegar aquesta llei.

III. Observacions generals

Primera. L'avantprojecte de llei que se sotmet a dictamen troba el seu fonament a l'article 129.2 de la Constitució Espanyola que estableix que els poders públics promouran eficaçment les diverses formes de participació a l'empresa i fomentaran, mitjançant una legislació adequada, les societats cooperatives.

Les organitzacions de l'economia social són entitats que prioritzen les finalitats socials i mediambientals. A Europa existeixen 2,8 milions d'entitats de l'economia social que donen feina a 13,6 milions de persones i ofereixen solucions per als principals desafiaments de les nostres societats. Aquestes entitats abasten gran varietat de sectors, des dels serveis assistencials al reciclatge, i adopten diverses formes, des de cooperatives fins a empreses socials. El reforç de l'economia social no només crea llocs de treball, sinó que també permet a les organitzacions augmentar el seu impacte social a tota la Unió Europea. Les empreses i organitzacions de l'economia social es gestionen d'acord amb característiques, valors i principis comuns com la primacia de l'individu i l'objecte social sobre el capital, l'adhesió voluntària i oberta i la governança democràtica. El seu objectiu no és maximitzar els beneficis a curt termini sinó garantir-ne la viabilitat a llarg termini. Els beneficis es reinverteixen en la creació o el manteniment de llocs de treball o en el desenvolupament d'activitats d'acord amb el seu objecte social, o fins i tot es distribueixen col·lectivament en funció de la contribució personal dels seus membres.

A nivell europeu, el Consell Econòmic i Social Europeu, mitjançant el seu dictamen d'iniciativa pròpia 2019/C282/01, tot i manifestar la importància de l'economia social als diferents territoris de la Unió Europea, destacà el fet que ni jurisprudència del Tribunal de Justícia de la UE ni la pràctica decisòria de la Comissió Europea, demostren un interès

suficient per les empreses descrites com a «sense ànim de lucre» en el seu dret nacional respectiu o que, amb independència de aquesta qualificació es fonamenten en criteris de propietat, governança i utilització dels beneficis que les distingeixen clarament de les empreses capitalistes amb ànim de lucre, en particular pel que fa a les condicions d'accés a les fonts de finançament, fent esment a la necessitat de contribuir a impedir que es desenvolupi un model d'empresa únic.

Com a conseqüència d'aquestes reclamacions, la Comissió Europea va presentar a finals de l'any 2021 un pla d'acció per ajudar l'economia social europea a prosperar, aprofitant el potencial econòmic i de creació d'ocupació, així com la contribució per a una recuperació justa i inclusiva, i per a les transicions ecològica i digital, el qual es fonamentava en tres eixos bàsics: la creació de condicions favorables perquè l'economia social prosperi, l'obertura d'oportunitats per a la posada en marxa i l'expansió de les organitzacions de l'economia social, i finalment, garantir el reconeixement de l'economia social i el seu potencial.

Segona. El Parlament Balear va aprovar la Llei 1/2003, de 20 de març, de Cooperatives de les Illes Balears, que proclama com a objectiu «fomentar la constitució de cooperatives i donar una resposta viable a les demandes de la societat, a més d'aconseguir la consolidació de les ja existents». La Llei va tractar d'aconseguir una major flexibilització del règim econòmic i societari potenciant fórmules que ajudin a augmentar el finançament d'aquestes entitats. L'exigència d'una legislació adequada obliga a una permanent adequació legislativa. Per això, la Llei 1/2003 ha estat modificada en aspectes específics en diverses ocasions en aquest període: Llei 7/2005, de 21 de juny, de reforma de la Llei 1/2003, de 20 de març, de Cooperatives dels Illes Balears; i Llei 5/2011, de 31 de març, de modificació de la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears.

A continuació, el legislador balear va aprovar la Llei 4/2019, de 31 de gener, de Microcooperatives de les Illes Balears, per simplificar la creació de les petites cooperatives

adaptant-se a la realitat actual i possibilitant que nombrosos grups d'emprenedors i emprenedores tinguin l'oportunitat d'iniciar la seva activitat a través del model d'empresa d'economia social.

Respecte a l'avantprojecte de llei que se sotmet a consulta, tot i que ens hagués agradat disposar de més temps per analitzar amb rigor i profunditat una norma d'aquesta naturalesa i importància, assenyalarem a continuació les qüestions que considerem de més rellevància en relació amb la nova Llei. Així mateix, com sigui que aquesta necessitarà el corresponent desenvolupament reglamentari, confiem que el CES sigui requerit per emetre el dictamen corresponent, cosa que ens permetrà un debat més a fons de la normativa.

L'exposició de motius indica la necessitat d'un nou text que introdueix les reformes necessàries per aconseguir un règim jurídic modern, clar i flexible, que tingui en compte les exigències actuals i les demandes futures, i que enforteixi la fórmula societària cooperativa com a eina de creació d'ocupació estable i de qualitat arrelada al territori.

Respecte a les reformes anunciades, cal destacar com els aspectes relatius regulació sobre la constitució cooperativa s'alteren bàsicament respecte del contingut mínim estatutari, com a conseqüència de la inclusió d'aspectes referits a l'exigència d'inclusió de les causes de dissolució de la cooperativa i les normes per a la liquidació així com a la forma i el termini per a convocar l'assemblea general, i també el règim d'adopció dels acords.

A continuació, pel que fa al nombre mínim de persones sòcies, es manté l'exigència que les cooperatives de primer grau han d'estar integrades per un mínim de tres persones sòcies i les de segon grau per un mínim de dues persones jurídiques, tot i que en relació amb aquestes darreres, es permet que només una tingui la consideració de cooperativa. Tot seguit, l'avantprojecte de llei preveu la possibilitat que els estatuts prevegin l'existència de la persona sòcia temporal, no obstant, es preveuen certes limitacions a aquesta figura com el fet que el seu nombre no podrà ser superior a un terç del conjunt de les persones sòcies

de durada indefinida ni podran gaudir d'un un percentatge de vots igual o superior al corresponent a les persones sòcies a l'assemblea general.

Quant als òrgans socials, s'elimina la consideració de l'interventor com a òrgan de caràcter necessari, tot i que, els estatuts de la cooperativa poden preveure la seva existència de manera potestativa.

Un altre aspecte rellevant és la introducció de determinades mesures en matèria d'igualtat, com ara, l'obligació de garantir la igualtat a la composició dels seus òrgans socials i qualsevol altre òrgan de naturalesa voluntària que es creï, proporcionalment a la seva base social.

Ja per acabar, la nova llei incorpora mesures adoptades a causa de la pandèmia de la COVID-19 en tant que es va fer palesa la necessitat de què les cooperatives contessin amb mecanismes i instruments que els permetessin superar les restriccions derivades de les mesures d'emergència sanitària tals com la possibilitat de fer assemblees, reunions de consell rector i altres òrgans col·legiats per videoconferència o d'altres mitjans de comunicació o la possibilitat d'adoptar acords sense reunió del consell rector i d'altres col·legiats.

Tercera. A continuació, incorporarem una sèrie de dades a les que fa referència la memòria anual que elabora aquest Consell sobre l'economia, el treball i les societats de les Illes Balears, relatives a l'any 2021.

A les Balears, durant el 2021 hi ha una mitjana de 125 cooperatives amb 1.565 persones treballadores, la qual cosa representa un 0,3 % en relació amb el total de persones treballadores de les Illes Balears. La variació del 2021 respecte al 2020 del nombre de persones treballadores en cooperatives a les Illes Balears ha augmentat un 4,8 %. El màxim de persones treballadores del 2017 al 2021 es dona el quart trimestre del 2021, amb 1.618. Del 2017 al 2021 es manté el nombre de cooperatives.

Segons les dades del 2021 del Registre de Cooperatives, Societats Laborals i Empreses d'Inserció de la Direcció General de Promoció Econòmica, Emprenedoria i Economia Social i Circular, de 320 cooperatives, les de treball associat són les més nombroses a les Illes (excepte a Formentera) i representen el 61,2 % del total balear. Les cooperatives de treball associat inclouen 33 microcooperatives a Mallorca, 2 a Menorca i 3 a Eivissa. A més, hi ha una microcooperativa d'explotació comunitària de la terra a Menorca. En segon lloc hi ha les cooperatives més nombroses a les Illes Balears, les agràries, amb un 14,7 %. Ocupen la tercera posició les cooperatives d'habitatge (5,6 %), amb una quota important a Eivissa (23,3 %). Després hi ha les d'iniciativa social (5,3 %), les de serveis (4,1 %), les de consum (2,5 %), les de la terra (0,9 %), les de transports (0,6 %), i les integrals i les del mar (0,3 % cada una). El 2021, a Mallorca hi ha un total de 254 cooperatives, de les quals un 69,3 % corresponen a treball associat, seguides de les agràries (13,8 %), les d'iniciativa social (4,7 %), les d'habitatge (3,9 %), les de serveis (3,9 %), les de consum (2,8 %), les de transports (0,8 %) i les de la terra (0,8 %). A Menorca, d'un total de 29 cooperatives, un 41,4 % són de treball associat, un 20,7 % són agràries (atesa la importància del sector agrícola a l'illa), un 17,2 % són d'iniciativa social, un 6,9 % són de serveis, i un 3,4 % cada una les d'habitatge, del mar, de la Terra i de consum. A Eivissa, de 36 cooperatives, un 61,1 % corresponen a les de treball associat. Les segones que cal destacar són les d'habitatge, que representen gairebé una cinquena part per la importància de l'habitatge a l'illa. A continuació, amb un 13,9 % hi ha les cooperatives agràries, i amb un 2,8 % cada una hi ha les integral i les de serveis. A Formentera, el 2020, només hi ha una cooperativa i és agrària.

Respecte a l'àmbit municipal, el 2021, a Mallorca, és al municipi de Palma on les cooperatives són més nombroses (122), seguit de Marratxí, amb 23; Manacor, amb 13, i Calvià, amb 11. Després, amb 6 cooperatives, hi ha Inca i Santa Maria del Camí, i amb 5 cooperatives, Porreres i Consell. A Menorca i a Eivissa hi ha 29 i 36 cooperatives respectivament, i a Formentera n'hi ha 1. A Menorca destaca el municipi de Ciutadella, amb

9, seguit d'Alaior, es Mercadal i Maó amb 5 cada un. A Eivissa capital n'hi ha 22; a Sant Antoni de Portmany, 6, i a Santa Eulària des Riu, 5.

Quarta. El conseller de Model Econòmic, Turisme i Treball es troba legitimat per sol·licitar aquest dictamen, amb caràcter preceptiu, d'acord amb el que disposa l'article 2.1.a) de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, i l'article 31 del Decret 67/2010, de 28 de maig, pel qual s'aprova el Reglament que regula l'organització i el funcionament.

IV. Consideracions particulars

Primera. En relació amb el procediment d'elaboració de la norma, l'article 43 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, disposa que el Govern exerceix la iniciativa legislativa mitjançant l'elaboració, l'aprovació i la tramesa posterior dels projectes de llei al Parlament, i a continuació afegeix que l'elaboració dels projectes de llei es duu a terme d'acord amb el procediment que estableix aquest títol.

En general, el procediment s'ha dut a terme amb correcció i s'han seguit tots els tràmits exigits fins al moment de la sol·licitud del dictamen. En aquest sentit, es va realitzar una consulta pública prèvia d'acord amb el que disposen els articles 55 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears i 133 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu de les administracions públiques, i posteriorment, es va dictar la resolució del conseller de Model Econòmic, Turisme i Treball, per la qual s'ordenà l'inici del procediment i es va designar al secretari general de la Conselleria com a l'òrgan responsable de la tramitació del procediment d'elaboració de la norma. A continuació, es va donar trasllat del projecte normatiu a les conselleries de l'administració autonòmica, mitjançant les seves secretaries generals, als consells insulars, atès que es tracta d'una matèria que afecta a les seves competències, als ajuntaments, mitjançant la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears, així com a tota una sèrie d'entitats relacionades amb el

cooperativisme i, mitjançant el tràmit d'informació pública, s'ha donat la possibilitat de participar a tots aquells que es poguessin considerar interessat, tot això en compliment de l'article 58 de la Llei 1/2019 abans esmentada.

D'altra banda, consta a l'expedient l'elaboració d'una memòria d'anàlisi d'impacte normatiu, amb el contingut previst a l'article 60.2 de la Llei 1/2019, que recull una síntesi de les al·legacions presentades, amb expressió dels motius de la seva acceptació o rebuig.

Finalment, en el procediment caldrà observar el que disposa l'article 7, apartats b) i d), de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern, i incorporar-hi a l'expedient justificació d'aquest tràmit.

Segona. Pel que fa a l'exposició de motius, aquesta ha d'indicar els motius que n'hagin originat l'elaboració, els objectius que es volen aconseguir, els fonaments jurídics en què es recolzi, els principis i les línies generals de la regulació quan siguin necessaris per a una comprensió millor del text legal, i la incidència en la normativa en vigor, amb indicació especial dels aspectes més nous.

D'aquesta manera, consideram que, en general, aquesta compleix amb el seu objecte, atès que delimita la normativa vigent en la matèria i en defineix la finalitat, no obstant això, d'acord amb la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, es suggereix que consti també la consulta feta a aquest Consell.

Tercera. En relació amb l'articulat de l'avantprojecte de llei, farem les següents recomanacions amb la finalitat de millorar-ne el text i la seva comprensió:

- 1.- En primer lloc, pel que fa a la denominació de cooperatives prevista a l'article 4.1 de l'avantprojecte, atès que l'expressió *necessàriament* no és jurídicament correcta en el sentit expressat, es recomana la seva eliminació i es proposa el següent contingut de l'articulat:

Les cooperatives inclouran en la seva denominació les paraules "societat corporativa" o la seva abreviatura "s.coop".

El mateix cal afegir respecte a la definició de microcooperatives prevista a l'article 158 de l'avantprojecte de llei.

2.- A continuació, hem detectat un error en la redacció de l'article 7.5 ja que quan es fa referència a l'obligació d'inscripció en el Registre de Cooperatives de les Illes Balears es remet a l'article 27 de l'avantprojecte, quan realment, hauria de ser l'article 23.

3.- D'altra banda, l'article 21.1 estableix que *"La constitució d'una cooperativa s'ha d'inscriure en el Registre de Cooperatives perquè adquireixi personalitat jurídica, d'acord amb l'article 26. El Registre de Cooperatives, en els terminis que estableix la normativa reguladora del procediment administratiu, ha d'emetre una resolució, després d'haver fet la qualificació jurídica dels documents preceptius per a la constitució de la cooperativa"*.

En relació amb aquesta previsió, entenem que la remissió a les normes del procediment administratiu es refereix a Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu comú de les administracions Públiques, la regulació del procediment administratiu, pel seu caràcter comú, resulta de aplicació a totes les administracions públiques, la qual cosa, no obsta que les comunitats autònomes dictin les normes de procediment necessàries per a l'aplicació del seu dret substantiu, sempre que es respectin les regles que, per ser competència exclusiva de l'Estat, integren el concepte de Procediment Administratiu Comú amb caràcter bàsic. En aquest sentit, i per motius de seguretat jurídica, considerem que se n'hauria de fer una remissió explícita a aquesta Llei.

4.- Més endavant, l'article 39.2 preveu que en el cas de baixa voluntària, la persona sòcia ha de complir el termini de preavís que poden fixar els estatuts socials, que no

pot ésser en cap cas inferior a tres mesos ni superior a sis mesos, termini que ens sembla excessiu, el qual, pot contravenir el principi cooperatiu de lliure adhesió sobre tot, respecte als socis treballadors els quals vegin modificades substancialment les seves condicions de treball. En aquest sentit, cal tenir present la sentència del Tribunal Suprem 229/1998, de 16 de març, que va assenyalar que la baixa voluntària d'una persona sòcia d'una cooperativa es produeix automàticament en el moment i des de la data mateixa en què aquesta persona comunica a la cooperativa la seva voluntat. Un cop manifestada per la persona sòcia la seva voluntat de causar baixa voluntària, no se'l pot obligar a romandre com a membre actiu de la cooperativa durant el termini de preavís que no va observar, sense perjudici que en cas d'incompliment la cooperativa pugui exigir al soci o sòcia els danys i perjudicis causats.

5.- Tot seguit, l'article 44.2 estableix que els terminis de prescripció de les infraccions comencen a computar-se a partir de la data en què el consell rector va tenir coneixement de la seva comissió, la qual cosa, pot provocar certa incertesa i contravenir el principi de seguretat jurídica, per tant, seria recomanable que aquests terminis comencin a computar-se des de el mateix moment en el qual es va cometre la infracció. Cal destacar que aquest criteri és el que estableix també l'article 4.4 de la Llei d'Infraccions i Sancions en l'Ordre Social, aprovada pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost,

Respecte a la interrupció de la prescripció, l'apartat tercer disposa que aquesta s'interromp per la incoació del procediment sancionador, però només en el cas que hi recaigui resolució d'aquesta, i es notifiqui en el termini de tres mesos des que es va iniciar, a la qual cosa, cal afegir que aquest inici del procediment s'ha de produir amb coneixement fefaent del presumpte infractor.

En qualsevol cas, de la mateixa manera que es regula la prescripció de les infraccions, seria recomanable introduir una regulació en el mateix sentit respecte a la prescripció de les sancions imposades com a conseqüència de la comissió d'aquestes infraccions.

6.- Pel que fa a la impugnació d'acords, l'article 59.3 disposa que l'acció d'impugnació dels acords socials caduca en el termini d'un any, no obstant això, atès que estam parlant d'accions i no de procediments, jurídicament seria més adient parlar de prescripció i no de caducitat.

7.- D'altra banda, ens sembla incongruent la previsió de l'article 67.2 relativa a la legitimació per impugnar els acords del consell rector, la qual, s'estén a totes les persones sòcies incloses aquelles que varen votar a favor de l'acord o es varen abstenir en la sessió corresponent. En aquest cas, entenem que aquesta legitimació s'hauria de limitar a les persones sòcies que, havent assistit a la reunió en què es va adoptar l'acord, acreditin que hi varen votar en contra i les qui acreditin que no varen assistir a la reunió en la qual es va adoptar l'acord.

8.- Respecte a la possibilitat que preveu l'article 69 relativa a l'existència d'un interventor de comptes, seria recomanable que, de la mateixa manera que es preveu per a l'exercici de les funcions de lletrat assessor, amb l'objectiu de garantir la seva independència, l'exercici d'aquest càrrec sigui incompatible amb la condició de soci de la cooperativa i amb qualsevol altre càrrec dels altres òrgans socials.

9.- Més endavant, hem detectat un error en la numeració dels articles 81 i 82 de l'avantprojecte, els quals apareixen repetits dues vegades.

10.- En referència amb el període de prova previst a l'article 115 relatiu a les noves persones sòcies a les cooperatives de treball associat, es proposa afegir un darrer apartat amb el següent contingut: *"No és procedent el període de prova si la persona*

treballadora ja ha estat en situació de prova i l'ha superada sense incorporar-se com a sòcia des que es va resoldre la relació", ja que entenem que si la persona en concret ja ha superat el període de prova amb la mateixa entitat i per al mateix lloc de feina, no sembla adequat el sotmetiment a un segon període prova.

11.- En un altre ordre de coses, quant als convenis o acords interoperatius que es poden subscriure entre cooperatives prevists a l'article 164 de l'avantprojecte, creiem que una forma de publicitat adequada, que a la vegada suposaria també una certa seguretat jurídica per a les parts signants, seria la seva inscripció en la secció corresponent del Registre General de Cooperatives.

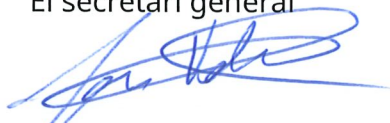
12.- Finalment, la disposició addicional sisena estableix un mandat dirigit al Govern de les Illes Balears, en virtut del qual, ha de crear un òrgan de caràcter consultiu i de participació, col·laboració i coordinació entre el moviment cooperatiu i l'administració pública de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. En aquest sentit, caldria establir també un termini màxim per fer-ho efectiu.

V. Conclusions

El Consell Econòmic i Social de les Illes Balears ha valorat l'avantprojecte de llei de societats cooperatives de les Illes Balears, i sol·licita al Govern de les Illes Balears que sigui receptiu a les recomanacions formulades en aquest dictamen.

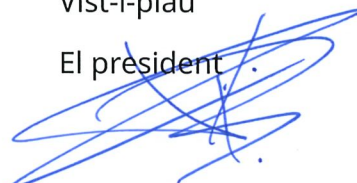
Palma, 23 de novembre de 2022

El secretari general

Josep Valero González

Vist-i-plau

El president

Rafel Ballester Salvà

